

Giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học viên các trường công an nhân dân theo tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh

ThS. NGUYỄN THỊ MINH PHƯƠNG

Trường Cao đẳng Cảnh sát nhân dân I; Email: phuong1989t38@gmail.com

Tóm tắt: Đạo đức nghề nghiệp là phẩm chất quan trọng của nhân cách, là nền tảng và động lực phát huy lòng nhiệt tình, trách nhiệm của cá nhân đối với nghề nghiệp. Giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học viên các trường Công an nhân dân trong bối cảnh hiện nay giúp các em chuyển hóa yêu cầu, chuẩn mực, giá trị đạo đức nghề nghiệp của người Công an nhân dân, đáp ứng mục tiêu, yêu cầu đào tạo của các nhà trường. Đồng thời, đưa ra các giải pháp góp phần nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức nghề nghiệp của các nhà trường theo tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh.

Từ khóa: đạo đức nghề nghiệp; học viên; Công an nhân dân; tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh.

1. Tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh về lực lượng công an nhân dân

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã để lại cho lực lượng công an nhân dân (CAND) di sản vô giá có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc về công tác chính trị, tư tưởng, tổ chức, đạo đức, mà tiêu biểu trong đó là "Sáu điều Bác Hồ dạy Công an nhân dân".

- Đối với tự mình, phải cần, kiệm, liêm, chính
- Đối với đồng sự, phải thân ái giúp đỡ
- Đối với Chính phủ, phải tuyệt đối trung thành
- Đối với nhân dân, phải kính trọng, lễ phép
- Đối với công việc, phải tận tụy
- Đối với địch, phải cương quyết, khôn khéo

Lá thư gửi cho đồng chí Giám đốc Sở Công an Khu XII nhưng 6 điều Chủ tịch Hồ Chí Minh dạy đã bao hàm huấn thị chung cho toàn lực lượng Công an nhân dân, mang tính tư tưởng và tính thực tiễn vô cùng sâu sắc, 6 lời dạy Chủ tịch Hồ Chí Minh đã xác định nhân sinh quan cách mạng của người Công an cách mệnh qua 6 mối quan hệ. Như vậy là, tư cách người Công an cách mạng không chỉ biểu hiện ở cách ăn, ở, cư xử, phẩm chất đạo đức, mà bao hàm cả nhân cách, tài năng với những phẩm chất chính trị đặc biệt.

2. Tình hình giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học viên các trường Công an nhân dân hiện nay

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng khẳng định: "Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội phải có con người thấm nhuần đạo đức xã hội chủ nghĩa"⁽¹⁾. Có đạo đức xã hội chủ nghĩa ở đây chính là đạo đức cách mạng khi gặp khó khăn thất bại không bị quan, giao động.

Có đạo đức cách mạng thì khi thuận lợi và thành công vẫn giữ tinh thần gian khổ, chất phác, khiêm tốn "lo cái lo trước thiên hạ". Vì vậy phải tăng cường giáo dục đạo đức cách mạng cho mọi người nhất là thế hệ trẻ.

Giáo dục đạo đức cho học viên CAND nhằm hình thành những phẩm chất đạo đức ổn định, những nhu cầu, niềm tin, tình cảm, thói quen trong hành vi đạo đức trên cơ sở nhận thức lý tưởng đạo đức và những nguyên tắc đạo đức xã hội. Thông qua quá trình giáo dục đạo đức sẽ làm cho con người có khả năng tự kiểm tra, đánh giá, thẩm định và điều chỉnh hành vi của mình. Quan trọng hơn nữa, giáo dục đạo đức hướng tới mục tiêu hoàn thiện nhân cách, giúp họ trở thành những công dân hữu ích cho xã hội. Đồng thời, nó còn là biện pháp tốt nhất giúp học viên tránh được những tác động tiêu cực của tàn dư đạo đức, lối sống cũ, nhận thức rõ trách nhiệm của mình đối với dân tộc. Đặc biệt, thông qua công tác giáo dục đạo đức sẽ hình thành những phẩm chất đạo đức cách mạng, đạo đức của người chiến sĩ CAND giúp học viên hoàn thành nhiệm vụ vẻ vang của mình.

Trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước hiện nay, lực lượng CAND cả nước đã đổi mới nội dung, hình thức, biện pháp học tập và làm theo tám gương đạo đức Hồ Chí Minh, nỗ lực vượt qua khó khăn, gian khổ, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ bảo vệ an ninh trật tự, bảo vệ bình yên cuộc sống cho nhân dân. Đại đa số cán bộ, chiến sĩ Công an nhân dân đã có lập trường tư tưởng vững vàng, trung thành tuyệt đối với Đảng, Tổ quốc và nhân dân;

tận tụy, trách nhiệm với công việc; có phẩm chất, đạo đức tốt, chấp hành nghiêm kỷ luật, kỷ cương, điều lệnh; thể hiện sự tôn trọng nhân dân, lắng nghe, gần dân, quan tâm đến nhân dân; biết phát huy sức mạnh của nhân dân trong thực hiện nhiệm vụ; luôn đấu tranh bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của nhân dân, được dân tin, yêu thương và giúp đỡ. Chúng ta tự hào có chiến sĩ Công an nhân dân đã sẵn sàng chiến đấu, xả thân, hy sinh vì bình yên Tổ quốc, vì cuộc sống, vì hạnh phúc của nhân dân. Các đồng chí ấy là hình mẫu, vẻ đẹp ngời sáng của tư cách người Công an cách mạng theo Sáu điều Bác Hồ dạy.

Bên cạnh những thành công đạt được, thời gian qua, vẫn còn tình trạng cán bộ, chiến sĩ vi phạm chuẩn mực, đạo đức, tư cách người chiến sĩ Công an nhân dân, như: Một số cán bộ, chiến sĩ Công an nhân dân chưa nhận thức đầy đủ về nghĩa vụ, trách nhiệm và quyền hạn, chưa nêu cao tinh thần vì nhân dân phục vụ, có thái độ hách dịch, cửa quyền, sách nhiễu, giao tiếp, ứng xử thiếu văn hóa với nhân dân...; vi phạm quy chế làm việc, quy trình công tác, thậm chí lợi dụng nhiệm vụ thực thi pháp luật để giải quyết việc riêng, gây dư luận xấu trong xã hội, ảnh hưởng đến hình ảnh của lực lượng Công an nhân dân⁽²⁾.

Hiện nay, tình hình thế giới và khu vực tiếp tục có những diễn biến phức tạp, khó lường, tác động không nhỏ đến công tác Công an. Các thế lực thù địch, các phần tử cơ hội chính trị núp dưới nhiều danh nghĩa, chiêu bài khác nhau ráo riết thực hiện "diễn biến hòa bình", âm mưu bạo loạn lật đổ hòng xóa bỏ vai trò lãnh đạo của Đảng, chế độ xã hội chủ nghĩa ở nước ta, phá hoại sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc của nhân dân ta. Đặc biệt, những biểu hiện phai nhạt lý tưởng cộng sản, xa rời mục tiêu của chủ nghĩa xã hội, tình trạng "tự diễn biến", "tự chuyển hóa", suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, giảm sút ý chí chiến đấu ở một bộ phận cán bộ, đảng viên đang là thách thức đối với vai trò lãnh đạo của Đảng, sự tồn vong và phát triển của chế độ xã hội chủ nghĩa. Những tác động tiêu cực, mặt trái hội nhập và cơ chế thị trường đã làm suy thoái về phẩm chất đạo đức, lối sống, bản lĩnh chính trị của một số cán bộ, chiến sĩ Công an nhân dân. Thậm chí, có một bộ phận cán bộ, chiến sĩ đã bị cám dỗ vật chất của các loại tội phạm "mua chuộc", bị "gục ngã trước những viên đạn bạc đường".

Do đó, giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho cán bộ, chiến sĩ Công an nhân dân theo tư tưởng Hồ Chí Minh

càng có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong toàn bộ hoạt động, công tác, chiến đấu, xây dựng lực lượng Công an nhân dân trong tình hình hiện nay.

3. Giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học viên các trường công an nhân dân theo tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh

Thứ nhất, giáo dục cho học viên những phẩm chất đạo đức tốt đẹp.

Một trong những nội dung hàng đầu trong công tác giáo dục những phẩm chất đạo đức tốt đẹp cho học viên các trường CAND đó chính là xây dựng, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, lý tưởng chính trị mà nổi bật đó là lòng yêu nước và tinh thần tự hào dân tộc, đức tính cần, kiệm, liêm, chính cho học viên CAND. Phẩm chất đạo đức cách mạng, góp phần quan trọng trong việc hình thành nhân cách đạo đức của mỗi con người. Con người có phẩm chất đạo đức cách mạng tốt thì mới có đạo đức tốt. Trong các phẩm chất "Đạo đức cách mạng", Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm đến phẩm chất đạo đức cách mạng là tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng và hiếu với nhân dân. Đồng thời, phải ra sức thực hiện cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, khiêm tốn, giản dị và quan tâm hơn nữa trong công tác giáo dục về lòng yêu thương con người, có tinh thần quốc tế trong sáng.

Là lực lượng nòng cốt bảo vệ an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội, vì vậy, Công an nhân dân Việt Nam luôn nhận được sự quan tâm, yêu thương, chăm lo, giáo dục và rèn luyện của Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đảng ta. 6 điều Chủ tịch Hồ Chí Minh dạy đã bao hàm huấn thị chung cho toàn lực lượng Công an nhân dân, mang tính tư tưởng và tính thực tiễn vô cùng sâu sắc, 6 lời dạy Chủ tịch Hồ Chí Minh đã xác định nhân sinh quan cách mạng của người Công an cách mệnh qua 6 mối quan hệ. Như vậy là, tư cách người Công an cách mạng không chỉ biểu hiện ở cách ăn, ở, cư xử, phẩm chất đạo đức, mà bao hàm cả nhân cách, tài năng với những phẩm chất chính trị đặc biệt.

Ngoài những phẩm chất đạo đức cách mạng, giáo dục đạo đức cho học viên còn cần chú ý đến công tác giáo dục học viên phải luôn khiêm tốn, giản dị, chống kiêu căng tự mãn. Học viên bao giờ cũng có nhiều ham muốn, có những ham muốn cao đẹp nhưng cũng có những ham muốn tầm thường, chỉ hướng vào những dục vọng cá nhân. Chính điều ấy đã làm cho thanh niên sống không có mục đích bởi những ham muốn thấp hèn. Vì vậy, cần phải giáo dục học viên có được ý thức biết

tự kiểm chế, không để những ham muốn thấp hèn trở thành những thói quen trong cuộc sống trong sinh hoạt hàng ngày.

Hơn nữa, học viên CAND phải được giáo dục trung thành với Tổ quốc. Yêu Tổ quốc, yêu nhân dân là một hình thức thể hiện thiết thực và học tập, tu dưỡng đạo đức trong mọi hoạt động của cuộc sống thường ngày. Tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng, với nhân dân là tư tưởng thiết thực, sáng suốt và sâu sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong công tác giáo dục đạo đức cho học viên. Muốn làm được điều này thì học viên phải có trách nhiệm đối với sự nghiệp dựng nước và giữ nước, là suốt đời phấn đấu hi sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì chủ nghĩa xã hội nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng.

Như vậy, trong công tác giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học viên, giáo dục những phẩm chất đạo đức cách mạng chứa đựng những giá trị cao đẹp chắc chắn sẽ giúp học viên hoàn thiện hơn nữa, để góp sức trẻ vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Thứ hai, thường xuyên quan tâm tổ chức quán triệt và triển khai thực hiện nghiêm túc, có hiệu quả Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XI, khóa XII) về xây dựng, chỉnh đốn Đảng gắn liền với triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị khóa XII về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh và các cuộc vận động, phong trào thi đua trong lực lượng Công an nhân dân.

Trong tổ chức thực hiện, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh cần đồng bộ giữa xây và chống; xây là nhiệm vụ cơ bản, chiến lược, lâu dài, chống là nhiệm vụ quan trọng, cấp bách. Quan tâm đấu tranh, ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện tự diễn biến, tự chuyển hóa trong nội bộ; phê phán, xử lý nghiêm những việc làm sai trái, thiếu trách nhiệm, quan liêu, hách dịch, cửa quyền. Kiên trì, kiên quyết đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực với tinh thần không có vùng cấm, không có ngoại lệ, liên tục, không ngừng, không bị tác động bởi bất cứ tổ chức, cá nhân có hành vi không lành mạnh nào.

Đối với mỗi học viên Công an nhân dân, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh cần phải gắn với chức trách, nhiệm vụ, vị trí việc làm cụ thể, không thể chung chung. Nội dung học tập có thể chung, giống nhau, nhưng liên hệ và việc làm cần phải cụ thể

gắn với nhiệm vụ của từng học viên gắn với chuyên ngành đào tạo. Cấp ủy, tổ chức đảng phải hướng dẫn và tổ chức đăng ký làm theo Bác của mỗi người, phù hợp với công việc của họ, có kiểm tra, giám sát, sơ kết, tổng kết, thi đua, khen thưởng kịp thời. Cùng với tăng cường giáo dục nhận thức về những giá trị đạo đức, tinh thần, văn hóa cho học viên Công an nhân dân, cần nâng cao tính cảnh tỉnh, răn đe đối với những tư tưởng, biểu hiện tiêu cực, đồng thời khuyến khích, cổ vũ cán bộ, đảng viên suy nghĩ, hành động vì lợi ích chung, vì hạnh phúc của nhân dân, làm cho Đảng ta thật sự trong sạch, vững mạnh.

Thứ ba, giáo dục học viên tinh thần tự giáo dục, tự rèn luyện, học không biết mỏi và kiên quyết đấu tranh để loại bỏ chủ nghĩa cá nhân

Học viên CAND là lực lượng xung kích trên mọi mặt trận và còn phải đảm nhiệm những nhiệm vụ của một công dân. Vì vậy, muốn trở thành một công dân tốt, hữu ích, có tài, có đức thì ngoài việc học ở trường thanh niên còn phải tự học, tự tu dưỡng đạo đức để hoàn thiện chính mình. Theo Người, nền giáo dục mới của nước ta nhằm biến quá trình đào tạo thành tự đào tạo, tự học tập để nắm vững tri thức khoa học và có thêm vốn hiểu biết về mọi mặt của đời sống chính trị, kinh tế, xã hội. Người đã nhận định: Trường huấn luyện đã giúp anh em biết phương hướng, biết nhằm mục đích mà đi. Như vậy anh em học ít nhưng bổ ích nhiều. Tôi nhắc lại: anh em học bấy lâu nay được chừng ấy là quý rồi; rồi sau anh em còn phải học nữa, học mãi trong khi đi làm việc⁽⁹⁾. Tự học là một trong những nhiệm vụ quan trọng của học viên. Không chỉ dừng lại ở việc học trong sách vở, mà còn đồng thời phải học bạn bè, thực hành, thí nghiệm, thảo luận, học trong thực tế, học trong nhân dân, để có tri thức vừa chuyên sâu, vừa toàn diện. Hồ Chí Minh khuyên thanh niên học phải đi đôi với hành, học thì không hành thì vô ích, hành mà không học thì hành không trôi chảy. Học đi đôi với hành sẽ giúp cho cùng một lúc hình thành cả tri thức và kỹ năng của mỗi thanh niên.

Tuy nhiên, là thế hệ trẻ, học viên có những đặc điểm tâm lý lứa tuổi nên khi có được học thức thường có biểu hiện chủ nghĩa cá nhân. Mỗi người có tính cách riêng, có sở trường riêng của bản thân và của gia đình. Nếu như lợi ích cá nhân đó không trái với lợi ích tập thể thì không phải là xấu. Như vậy, học viên phải giải quyết tốt mối quan hệ lợi ích của mình với lợi ích của tập thể xã hội, phải làm sao cho được hài hòa. Người đã dạy: Nếu

lợi ích cá nhân mâu thuẫn với lợi ích tập thể thì đạo đức cách mạng đòi hỏi lợi ích riêng của cá nhân phải phục tùng lợi ích chung của tập thể⁽³⁾.

Thứ tư, đổi mới mạnh mẽ về nội dung, phương pháp học tập, nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh theo hướng phù hợp với từng đối tượng, phát huy tính tự giác, tinh thần trách nhiệm, thường xuyên tự học tập, tự nghiên cứu để nâng cao trình độ, bản lĩnh chính trị và phương pháp công tác của học viên CAND.

Tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, giáo dục truyền thống; xây dựng học viên CAND tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc và nhân dân, có lập trường tư tưởng vững vàng, có đạo đức cách mạng trong sáng, có trình độ cao về chuyên môn, nghiệp vụ, nắm vững pháp luật, luôn nêu cao tinh thần trách nhiệm, năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đương đầu với mọi khó khăn, thử thách, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao. Đồng thời, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra việc học tập và thực hiện *“Sáu điều Bác Hồ dạy Công an nhân dân”* kịp thời phát hiện, chấn chỉnh và xử lý nghiêm các tập thể và cá nhân vi phạm. Định kỳ 3 năm, 5 năm tiến hành sơ kết, tổng kết, đề xuất khen thưởng những tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc trong thực hiện phong trào *“Công an nhân dân học tập, thực hiện Sáu điều Bác Hồ dạy”* nhằm nhân rộng điển hình tiên tiến, tạo sức lan tỏa sâu, rộng trong toàn lực lượng làm cho việc học tập, thực hiện *“Sáu điều Bác Hồ dạy Công an nhân dân”* ngày càng có chất lượng và hiệu quả hơn.

Thứ năm, phát huy vai trò, trách nhiệm, nêu gương của các cấp ủy đảng và người đứng đầu đơn vị. Triển khai thực hiện nghiêm Quy định số 101-QĐ/TW, ngày 7/6/2012, của Ban Bí thư về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo chủ chốt các cấp; Quy định số 08-QĐ/TW, ngày 25/10/2018, của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương; Quy định số 01-QĐ/ĐUCA-X03, ngày 28/1/2019, của Đảng ủy Công an Trung ương quy định trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Ban Thường vụ, Ủy viên Đảng ủy Công an Trung ương, Ủy viên Ban Thường vụ và người đứng đầu Công an các đơn vị, địa phương. Chủ động xây dựng, bổ sung, hoàn thiện các quy định, quy trình, quy chế và tiêu chí trong nêu gương, đề cao trách nhiệm, tính tự giác của người

đứng đầu, cán bộ lãnh đạo chủ chốt.

Thứ năm, giáo dục thái độ tận tụy phục vụ, cống hiến cho Tổ quốc, cho nhân dân, đề cao tinh thần trách nhiệm, thực hành chủ nghĩa tập thể.

Trong mọi công việc học viên cần phải nêu cao tinh thần *“đầu cần thanh niên có, đầu khó có thanh niên, gian khổ thì đi trước, hưởng thụ thì đi sau mọi người”*. Trong mối quan hệ giữa cá nhân và xã hội, Người đã từng chỉ dạy: Thanh niên phải tự hỏi mình đã làm gì cho Tổ quốc. Đề từ đây, thanh niên có thái độ phục vụ đúng đắn, tận tụy, cống hiến cho Tổ quốc, phục vụ cho nhân dân. Người thường dạy thanh niên: *“Trong xã hội không có gì tốt đẹp, vẻ vang bằng phục vụ cho lợi ích của nhân dân. Học là để phụng sự cho Tổ quốc, phụng sự nhân dân, làm cho dân giàu, nước mạnh”*⁽⁴⁾. Do vậy, trong giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học viên CAND, giáo dục phẩm chất tận tụy phục vụ nhân dân, phục vụ cống hiến cho Tổ quốc là yêu cầu cần có nhằm hoàn thiện nhân cách cho mỗi người chiến sĩ CAND. Đồng thời, đây còn là cơ sở để xây dựng, củng cố mối quan hệ gắn bó máu thịt giữa lực lượng Công an với nhân dân.

Trong giai đoạn hiện nay, với tác động của quá trình hội nhập, quá trình công nghiệp hóa - hiện đại hóa đất nước đã mang lại những yếu tố tích cực và cả những yếu tố tiêu cực tác động tới vấn đề đạo đức của học viên CAND. Vì vậy, đẩy mạnh và chú trọng việc học tập và vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức trong giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học viên sẽ góp phần quyết định tới quá trình xây dựng đạo đức cho thanh niên, sinh viên nước ta nói chung và học viên CAND nói riêng; nhằm tạo ra động lực và sức mạnh to lớn thúc đẩy sự nghiệp đổi mới, thực hiện thắng lợi công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước./.

(1) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, T.13, tr. 293.

(2) Bộ Công an, Chỉ thị Số 07/CT-BCA-X11 ngày 26/10/2016 về tăng cường lãnh đạo nâng cao văn hóa ứng xử Công an nhân dân trong tình hình mới.

(3) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, T.11, tr.610.

(4) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, T.19, tr.179.